

ההגנה לקראת הבאות

(הוראות למפקדה)

נקודת המוצא בבחינת כשרו, קביעת משטרו, אימונו וציודו של ארגון ההגנה היא בהגדרה נכוחה של תפקידי ההגנה בימינו אלה ובימים הבאים.

א

כשהוקם בפעם הראשונה, לפני ארבעים שנה, הכוח המזויין היהודי בישוב על ידי „השומר“ היה תפקידו: שמירת הרכוש והנפש במושבות היהודיות מפני גנבים ושוודדים ערבים. תפקיד זה נתמלא על ידי שומרים מאומנים המקדישים כל זמנם לכך, המאורגנים במסגרת ארצית וכפופים בכל שעה למשמעת חמורה של המרכז, מאומנים בשימוש ברובה וברכיבה, יודעים לנטוע בלב השכנים הערבים כבוד לפוח ולאומץ היהודי ומטפחים יחסי ידידות עם השכנים עד כמה שאפשר.

לאחר מלחמת העולם הראשונה פורק „השומר“ וקם ארגון ההגנה. תפקידו היה הגנה על הישובים היהודיים מהתקפות והתנקשויות ערביות, לא של גנבים ושוודדים, אלא של כנופיות פורעים מוסתים ומודרכים על-ידי מרכז ערבי פוליטי. בימים הראשונים הכיר השלטון המנדטורי להצאין — במישורים ובעקיפים — בזכות ובצורך של הגנה עצמית יהודית, אבל הארגון לא היה נתון במסגרת ליגאלית, ולא היה זקוק בשום דבר לשלטון זר, אם כי היו גם כוחות-ההגנה ליגאליים, שוטרים ונוטרים, מטעם הממשלה.

בניגוד ל„השומר“ לא היה הארגון מיוסד על שומרים מקצועיים, אלא

על מנת נדב ים המתאמנים מוזמן לזמן ומקבלים על עצמם משמעת, קפדנית וחמורה פחות מזו שב"השומר", ופועלים בשעת הצורך כחיל-מצב מקומי, שאינו כפוף למרות ארצית.

עם הרחבת המהומות והטרור הערבי גבר הקשר הארצי בארגון, ולאט לאט קמה רשות מרכזית לתיאום ולסיפוק צרכים ארציים, — אולם סמכותה העליונה נשארה למעשה מוגבלת ופגומה, גם לאחר שבטלו בעשר השנים האחרונות הרשויות הנפרדות במקומות.

בשנות המהומות שלפני המלחמה הוקמה היחידה הצבאית המגויסת הראשונה בשם פו"ש, ובשנים הראשונות למלחמה העולמית האחרונה הוקם כוח-מחץ מיוחד, מגויס, שהושתת על עבודה ואימונים, והתפרנס מעבודתו במשק, בשם פלמ"ח.

עם קביעת מדיניות-המעל בשנת 1939 הועמד הארגון בפני תפקיד חדש: הגנה על זכויות העם היהודי בפני התנקשויות ממשלת הספר הלבן, החזית הערבית כמעט שנעלמה למעשה — פסקו התקפות ערביות, וכמעט גם לא היה נסיון להתקפה.

בתקופת מלחמת-העולם השניה נצטלב התפקיד החדש של הארגון בתפקיד כמעט מנוגד: קואופרציה עם הצבא הבריטי נגד האויב הנאצי המשותף, לא רק על ידי הקמת יחידות צבאיות יהודיות, אלא גם ביחידות של הארגון, בפעולות שונות בארץ ובארצות השכנות.

גמר המלחמה והתמדת הספר הלבן החזירו את הארגון שוב לחזית הפוליטית בעיקר — חזית נגד השלטת משטר אנטי-ציוני בארץ — בעליה, בהתישבות ובסדר-המדינה.

החזית הפוליטית עומדת בתקפה, ולא עוד — אלא שהיא מחמירה. המגמות האנטי-ציוניות ואנטי-יהודיות של ממשלת הספר-הלבן גוברות והולכות. אולם מופיעה מחדש — ובהיקף מוגדל — החזית הערבית. הועמדנו לא רק בפני מזימות-פרעות של המנהיגות הערבית בארץ, אלא גם בפני תוקפנות-איבה של שליטי מדינות ערב, ועלינו להיכון לחזית זו בכל הרצינות והדחיפות.

ב

שתי חזיתות-האיבה — הבריטית והערבית — יונקות זו מזו. המדיניות האנטי-ציונית של ממשלת המנדט מחזקת ומדרבנת את האיבה הערבית, מפעילה אותה ומסתייעת בה. החזית הערבית, מאידך גיסא, תוקפנותה מתגברת בכוח הסיוע והעידוד — סיוע מוסרי, מדיני וגם חמרי (בצורת אימון וציוד צבאי), שהיא מקבלת מהממשלה הבריטית.

אולם יש להבחין בין שתי החזיתות, והבחנה זו היא חיונית. המערכה שבין הציונות ובין מדיניות הספר הלבן היא ביסודה מדינית ולא צבאית, וגם פעולות צבאיות הנדרשות מזמן לזמן במאבק מדיני זה, אינן אלא לשם חיזוק המערכה המדינית. במערכה זו הארגון הוא רק אחד הגורמים שבתוך העם היהודי, ורק מאמץ כולל של הישוב והעם — בשטח היצירה ההתישבותית, ההעפלה, המאבק, המערכה המדינית בזירה הבינלאומית — יכריע את הכף.

לא כן בחזית התוקפנות הערבית. הארגון נועד להיות כאן הגורם הראשי והמכריע. נוכח התקפה מזוינת מצד הערבים תיתכן רק הכרעה של כוח, הכרעה צבאית יהודית, ומבלי שהארגון יוכשר ויסוגל לתפקיד זה — הוא מחטיא את מטרתו היסודית, ועצם קיומו של הישוב והמפעל הציוני יעמוד בסכנת חורבן.

לפי שעה פועלות נגדנו כנופיות-שודדים במטרת שוד בלבד, וגם מעשי הרצח והאונס, הכרוכים במעשיהן, אין להם עדיין מגמה פוליטית. אפס המרחק בין שודדים ופורעים אינו רב, והכנופיות עלולות בכל שעה ליהפך למכשיר טירוריסטי בידי מנהיגות פוליטית של המופתי. אולם הסכנה הצפויה לנו בימים הבאים היא רחבה וחמורה הרבה יותר: יש להתחשב עם מעשי-איבה מצד צבאות המדינות הערביות, בגלוי או בסתר.

במצרים, עיראק, לבנון, סוריה ועבר-הירדן יש למעלה ממאה ועשרים אלף אנשי צבא ממינים שונים, מאומנים ומצוידים בדרגות שכלול שונות. הכוח הצבאי המעולה ביותר, גם מבחינת האימון וגם מבחינת הציוד, הוא

צבא עבר-הירדן, המוחזק כולו על חשבון אנגליה, ועומד עכשיו תחת פיקוד בריטי גבוה. לצבא זה יש ציוד מודרני ואימונו עומד על דרגה גבוהה. הכשרת הארגון לעמוד בחזית חמורה זו, ולהגן בהצלחה לא רק על ישובים יהודיים ועל הישוב, אלא, בשעת הצורך, גם על הארץ ועל עתידנו הלאומי בתוכה — זהו התפקיד הבורע בתקופה זו.

ג

החומר האנושי שלנו בכללו אינו נופל מזה שבאיזו ארץ אחרת, ועולה לאין-ערוך, ביכלתו המוסרית והאינטלקטואלית, על זה של שכנינו. זהו יתרונו העיקרי, ולפי שעה כמעט היחיד. למען הכשירו למלוא תפקידו הכפול — גם בחזית הבריטית וגם בחזית הערבית, יש לשכלל שכלול רב את אימונו, משטרו, תיכנונו, חינוכו הציוני והצבאי, כושר פעולתו וכושר מחצו; יש לזיינו ולאפסנו בציוד מלחמתי ומשקי בכמות ובאיכות נאותה, שיעניק לו כושר תנועה ופעולה בכל מצב חמור; ויש להתאים מבנהו לנסיבות החדשות ולצרכים הגדלים ומחמירים, מתוך שימוש מלא בנסיון הצבאי שרכשנו אנחנו ורכשו אחרים במלחמת-העולם האחרונה, ומתוך ניצול כל כיבושי המדע והטכניקה החדשים לצרכי התגוננותנו.

תכנית התגוננותנו צריכה להיות מכוונת לא רק לנצחון על האויב — אלא לנצחון מהיר במינימום של קרבנות מצדנו. מאז ומעולם היה גורל ישראל לעמוד מועטים נגד מרובים; לא רק מיום שהלכנו בגולה, אלא גם בשבתנו במולדת. לא נרתענו ולא נכנענו כשהאויב עלה עלינו במספרו — אלא התאזרנו בגבורה מוסרית ופיסית, עמדנו ויכולנו. בזאת נעמוד גם בעתיד — אולם עלינו לשקוד על מיעוט אבידותינו ככל האפשר. לגבי יריבינו אין כמות האבידות קובעת — הם מונים מיליונים רבים. לגבינו מספר האבידות מכריע כמעט לא פחות מהתוצאות הסופיות של המערכה. ורק ע"י שכלול מכסימלי של כוח-המחץ וכושר-הפעולה של כל חייל והחיל כולו — נשיג את התוצאה הכפולה המוטלת עלינו: לנצח בקרב — ולמעט באבידות.

לצרכי המאבק המדיני וקיום הבטחון של הישוב והארץ בהווה ובעתיד דרושים לנו שלושה חיילות :

1. חיל-מחץ מעולה למטרות מיוחדות.
2. חיל-תנופה במתכונת צבא סדיר, להדוף כל התקפה ערבית אפשרית בעתיד.

3. חיל-מגן טריטוריאלי לצרכי הבטחון בהווה. שלושת החיילות יהיו כפופים למרות עליונה אחת ולפיקוד ארצי מרכזי, אולם המבנה, האיום, הציוד והפיקוח של כל אחד מהחיילות יש להתאים לתפקידו המיוחד.

חיל-המגן יקיים את המבנה הטריטוריאלי הנוכחי ויהיה כפוף — במסגרת המשמעת העליונה של הארגון — לפיקוד אזורי. חיל-התנופה יסודר במתכונת צבאית, בגדודים או ביחידות גדולות יותר (בריגדות) עם מפקדות ומטות של יחידות, הכפופים למפקדה העליונה ולמטה הראשי. חיל-המחץ יותאם לתפקידים מיוחדים.

בטחון הישובים והדיפת סכנת הכנופיות, בין של שודדים ובין של פורעים, יש להעמיד על :

1. שומרים בשכר, האחראים לפיקוח שמירתם ;
2. משטרת הישובים היהודיים, האחראית לבטחון הנקודות והאיזור שבתוכו היא פועלת ;

3. חטיבות של חיל-מחץ ויחידות אחרות, המצטרפות לפעולה לפי הצורך ;

4. חיל-מצב מקומי, האחראי קודם כל לבטחון המקום. כוחות הבטחון נתבעים למנוע באופן היעיל ביותר כל אפשרות של התקפה על ישוב יהודי או על יהודי בודד — ולהדוף כל התנקשות-איבה במלוא המרץ הדרוש. אולם יש להימנע ככל האפשר מסכסוכי-דמים עם ערבים, ויש לקיים בנדון זה מסורת "השומר" : נטיעת כבוד בלב השכנים לכוה ולאומץ היהודי — מתוך מאמץ לטפח יחסי ידידות עם השכנים ככל האפשר.

לצרכי בטחון תחולק הארץ לאזורים ובכל איזור ימונה מבט"ח (מפקד בטחון) האחראי לשמירה ולבטחון בנקודות שבאזורו.

המבט"ח יפקד על משטרת הישובים והחי"ם שבאזורו, יפקח על השומרים, וחטיבות חיל-המחץ יעמדו לרשותו בשעת הפעולות באזורו.

תשומת לב מיוחדת תוקדש לקיום התקן המלא של משטרת הישובים בכל מקום, לאימונה וחינוכה המעולה, והפעלתה ככוח-המגן המרכזי בבטחון הישובים. המני"ם * צריכים לשרת בשורה הראשונה את צרכי הבטחון באזורם, ועל המבט"ח לדאוג שתקן המני"ם יהיה מלא ושאיומנם ופעולתם יהלמו את תפקידם.

חיל-התנופה יקבל אימון צבאי חדיש, ויסודר במשטר מתוקן, מותאם לתנאים ולנסיבות המיוחדים של מציאותנו, למען הכשירו לפעול בשעת צורך נגד מעשי-איבה מצד הצבאות של הארצות השכנות. דרוש מאמץ מיוחד ומתמיד לגייס מחדש את החיילים היהודים ששירתו במלחמת-העולם האחרונה, וביחוד את חיילי הבריגאדה.

הדאגה העיקרית בתקופה הקרובה תהא להכשיר קאדרים של מפקדים (החל מ"כ ** וגמור במ"ג ***) בכמות מספיקה לגיוס מכסימלי של אנשי הישוב המוכשרים להתגוננות, והקמת מספר גדודים למופת — גדודי הפלמ"ח וגדודים שיגויסו מתוך חיילי הבריגאדה היהודית ויחידות צבאיות אחרות במלחמת-העולם האחרונה שקיבלו אימון צבאי.

יש להקים בית-ספר גבוה לקצינים — שחוק הלימודים ימשך בו לכל הפחות שנה וכשיר מפקדי גדודים וקציני-מטה. קצינים צעירים בעלי הכשרה מיוחדת ישלחו לחו"ל לשם השתלמות.

למען אפשר אימון רצוף של לפחות ימים אחדים בחודש לקצינים, סמלים וטוראים בחיילות, יש לבוא בדברים עם המעבידים והפועלים המאורגנים בבתי-החרושת ובמקומות עבודה גדולים בערים ובמושבות לאפשר לפועלים צעירים בגיל-התגייסות לשבות מהעבודה מספר ימים הדרושים לאימון, ויש להרחיב בסיסי האימון במשקים חקלאיים — בכל צורות ההתישבות.

* משמר נע.

** מ"כ — מפקדי כיתות; *** מ"ג — מפקדי גדודים.

יש צורך דחוף לגייס את כל הקצינים והסמלים היהודים בעלי נסיון צבאי במלחמת-העולם האחרונה — לשירות של שנתיים לכל הפחות בחילות הארגון וביחוד בחיל-התנופה והמחץ. בחיל-המחץ יש לשכלל ולהרחיב את מחלקת הימאים והסיירים ולהקים חטיבות לתפקידים מיוחדים. יש להרחיב הגדנ"ע על מנת שיקיף נוער לומד גם ממחלקות נמוכות והנוער שמחוץ לבתי-הספר.

ד

ההתגוננות הצבאית אינה ממצה את מלוא תכנון של הארגון — אלא את תפקידו כלפי חוץ בלבד. לארגון יש גם תפקיד חלוצי כלפי פנים — לשמש לזו מוסרי ומסד של מ ש ט ר צ י ו נ י בישוב. קביעת המסגרת ודרכי הפעולה של הארגון מבחינה זו מצריכה קביעה מיוחדת.

שאלות הבטחון

בישיבת הוועד הפועל הציוני, ציריך, 26 באבגוסט 1947

עלי לפתוח בשאלה שלדעתי היא המרכזית והחיונית ביותר גם לישיב וגם לציונות, כי בה תלוי כל עתידנו הקרוב והרחוק, ולפיה אנו חייבים לקבוע כל האסטרטגיה הציונית גם כלפי חוץ וגם כלפי פנים, — כוונתי לשאלת בטחון הישוב והקמת כוח יהודי מזוין. אדבר על ענינים אלה בגלוי, כי ישיבה זו שהיא סגורה, אפשר לדבר בה דברים ברורים.

אם לדון על פי דעת הקהל הציונית, כפי שהיא משתקפת בבידורים ובויכוחים הפומביים, אין שאלת הבטחון כמעט קיימת. התנועה עסוקה בענינים אחרים לגמרי, כגון ועדת החקירה של או"ם, ורואה בהם מרכז הכובד. לשאלות ממין זה קוראים אצלנו שאלות מדיניות, ובהן מטפלים בלי